

Toplantı : 12

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : **256**

1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, İçişleri, Millî Savunma ve Bütçe ve Plân Komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/782; C. Senatosu : 1/191)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 856)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 7378*

13 . 4 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 11 . 4 . 1973 tarihli 94 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oyla kabul edilen, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur. Saygılarımla.

*Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı*

Not : Bu tasarı 15 . 2 . 1973 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 4, 9, 11 . 4 . 1973 tarihli 88, 92 ve 94 ncü birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 856)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu

Geçici Komisyonu

Esas No. : 1/191

Karar No. : 2

24 . 4 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 11 Nisan 1973 tarihli 94 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oyla kabul edilen, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 13 Nisan 1973 tarihli ve 7378 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 19 Nisan 1973 tarihli 56 ncı Birleşiminde - Anayasa ve Adalet -, - İçişleri -, - Milli Savunma - ile - Bütçe ve Plân - komisyonlarından üçer üyenin katılması suretiyle kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 20 ve 24 Nisan 1973 tarihli Birleşimlerinde Milli Savunma Bakanı İhhami Sanear ile Milli Savunma Bakanlığı temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, 13 Mayıs 1971 tarihli ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununda :

a) Uygulama döneminde karşılaşılan eksiklikler ve aksaklıklar,

b) Anayasa Mahkemesinin Esas 1971/31; Karar 1972/5 sayılı kararı,

c) 15 Mart 1973 tarihli ve 1699 sayılı Anayasa değişikliği.

Gözetilerek, gerekli düzenlemelerin gerçekleştirilmesini öngörmektedir.

Gerçekten, bir Anayasa müessesesi olan - Sıkıyönetim - uygulamasının 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına uygunluğunu sağlamak üzere konulan 13 Mayıs 1971 tarihli ve 1402 sayılı Kanunun uygulama döneminde bazı eksiklikler ve aksaklıklar ile karşılaştığının yanı sıra, Anayasa Mahkemesinin Esas 1971/31; Karar 1972/5 sayılı iptal kararı sonucunda önemli bir boşluk da doğmuş ve bu boşluğun sonuçları 15 Mart 1971 tarihli ve 1699 sayılı Anayasa değişikliğinde bir düzene kavuşturulmuş ancak, bu düzenlemenin gerçekleştirilebilmesi için söz konusu kanunda icabeden değişikliğin yapılması zorunlu bir mahiyet kazanmıştır.

Böyle bir zarureti karşılamak amacı ile getirilen işbu tasarı, bir Anayasa gereği telâkki edilerek Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin sistematığı icabı 1 nci madde olarak tedvin edilen gerçeğe madde metninde yer alan 3, 4, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21 ve 23 ncü maddeler, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin sistematığı icabı 2 nci, 4 ncü ve 5 nci madde olarak tedvin edilen maddeler, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Tasarının Hükümetçe Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilen metninin 1 nci maddesi olarak tedvin edilen gerçeğe madde metninde yer aldığı ve Millet Meclisinin 105 numaralı Geçici Komisyonunca da benimsendiği halde, Millet Meclisindeki görüşmeler sırasında metinden çıkartılan, «Komutan ve yardımcıları» na ilişkin 5 nci madde değişikliği ile «Karargâh» a ilişkin 8 nci madde değişikliği, üyelerin önerileriyle nazara alınmış ve üzerlerinde geniş görüşmeler yapılarak; uygulama gerçekleri muvacehesinde ve Sıkıyönetim uygulamasının siyasî sorumluluğunu taşıyan Başbakanın bu Anayasal sorumluluğunun olağan sonuçları esaslarında işbu kanunun buna uygun hüviyet içinde bulunmasını temin amacı ile 5 nci madde, Millet Meclisi Geçici Komisyonunun yaptığı olumlu değişiklik de değerlendirilerek mctae ithal edilmiş ve aynı görüşmeler ışığında ve Sıkıyönetim komutanlıklarının - karargâh hizmetleri - nin özellikleri de gözetilmek suretiyle 8 nci madde metne eklenmiştir.

Komisyonumuz, bu değişiklikleri gerekleştirirken; sorumlu bir merciin, emrindeki bir merci, sorumluluk alanında görevli kılması halinde sorumluluğunu devretmiş olacağı yolunda bir anlam ve sonuetun ıkartılamayacağına ve böyle bir durumda, ortada sadece bir görevlendirme halinin bahse konu olacağına dair görüşü esas almıştır.

Millet Meclisi metninin sistematığı icabı 3 ncü madde olarak tedvin edilen gereve madde, Komisyonumuzca, bu madde metninde yer alan Geçici 2 nci maddenin birinci fıkrasının son cümlesindeki ifade düşüklüğü düzeltilerek kabul edilmiştir.

III - Anayasa Mahkemesinin Esas 1971/31; Karar 1972/5 sayılı iptal kararının 14 Nisan 1973 tarihinde yürürlüğe girmiş olduğu keyfiyetini gözeten Komisyonumuz, tasarının Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulmasını da karar altına almıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Samsun <i>R. Rendeci</i>	Sözcü Eskişehir <i>Ö. Ucuza</i>	Kâtip İzmir <i>O. Kor</i>	Zonguldak Muhafifim. Söz hakkım saklıdır. <i>M. A. Pestilci</i>
Tokat <i>A. Altıntaş</i>	Hatay E. Bahadırılı Toplantıda bulunamadı.	Cumhurbaşkanınca S. Ü. Karşıyım. Söz hakkım saklı <i>S. Babüroęlu</i>	Samsun <i>E. Iřıklar</i>
Tabii Üye <i>F. Özdişek</i>	Diyarbakır S. Cizrelioęlu Toplantıda bulunamadı.	Edirne <i>N. Ergeneli</i>	Tabii Üye <i>M. Özgüneř</i> Toplantıda bulunamadı.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 3, 4, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21 ve 23 ncü maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Görev ve yetki :

Madde 3. — Sıkıyönetim komutanı, sıkıyönetim bölgesinde genel güvenlik ve kamu düzenini korumak ve sağlamakla görevlidir ve gerektiği hallerde aşağıda yazılı tedbirleri almaya yetkilidir.

a) Konutları ve her türlü dernek, siyasi parti, sendika, kulüp gibi teşekküllere ait binaları, işyerleri ile özel ve tüzel kişilikleri haiz (Özerk müesseseler dâhil) müesseseler ve bunlara ait mühtemlât ve her türlü kapalı ve açık yerleri, mektup, telgraf ve sair mersuleleri ve kişilerin üzerlerini herhangi bir müracaat, talep ve karara lüzum olmaksızın aramak ve bunlardan sübut vasıtaları olan yahut zor alma tabi bulunan eşyayı zaptetmek;

b) Türkiye Radyo - Televizyon Kurumunun yayımları dâhil olmak üzere telefon, telsiz, radyo, televizyon gibi her çeşit araçlarla yapılan yayım ve haberleşmeye sansür koymak, kayıtlamak veya durdurmak ve hizmetin gerektirdiği ahvalde bunlardan öncelikle faydalanmak;

c) Söz, yazı, resim, film ve sesle yapılan her türlü yayım, haberleşme, mektup, telgraf ve sair mersuleleri kontrol etmek; gazete, dergi, kitap ve diğer yayımların basım ve yayımını kayıtlamak ve bunlar üzerine sansür koymak veya sıkıyönetim bölgesine sokulmasını yasaklamak; sıkıyönetim komutanlığınca basılması veya neşri yasaklanan kitap, dergi, gazete, broşür, afiş gibi bildirme matbu evrakı basan matbaaları kapatmak;

d) Kamu düzeni, Devlet Kuvvetleri, kişi hürriyeti, kamu selâmeti aleyhine işlenen cürümlerle, adam öldürmek veya kişilere karşı müessir fiilde bulunmak suçlarından hükümlülüğü bulunanlardan veya genel emniyet gözetimi altında olanlardan yahut sıkıyönetim bölgesinde belirli bir ikametgâhı olmayanlardan veya diğer şüpheli olan kişilerden sıkıyönetim bölgesi içinde bulunmaları sakıncalı görülenleri sıkıyönetim bölgesi dışına çıkarmak veya bu bölge içinde belirli yerlere girmesini veya yerleşmesini yasaklamak;

e) Her türlü silâhlar, cephaneler, bombalar, tahrip maddeleri, patlayıcı maddeler, radyoaktif maddeler veya gazların yahut benzeri maddelerin bulundurulmasını, hazırlanmasını, yapılmasını veya naklini yasaklamak ve bunlar ile bunların hazırlanmasına veya yapılmasına yarayan eşya, alet veya araçların teslimi için emirler vermek, arayıp toplamak;

f) Grev, lokavt yetkilerinin kullanılmasını sürekli olarak durdurmak veya izne bağlamak; işgal, fiili durum, boykot ve iş yavaşlatılması gibi hareketleri yasaklamak, önlemek veya önleyici tedbirleri almak;

g) Kapalı veya açık yerlerde her türlü toplantıları veya gösteri yürüyüşlerini yasaklamak, her türlü dernek ve teşekküllerin çalışmalarını durdurmak veya bunları izne bağlamak; yeni dernek kuruluşlarını izne bağlamak;

h) Zaruri ihtiyaç maddelerini yapan, üreten, depolayan, nakleden ve satan ticarî ve sınaî müesseseleri lüzumu halinde kontrol etmek ve ihtiyaçların gerektirdiği tedbirleri almak;

i) Gazino, kahvehane, birahane, meyhane, tiyatro, sinema, bar, diskotek, taverna, dansink ve emsali gibi eğlence yerleri ile kulüp ve sair oyun salonlarını otel, motel, kamping ve bunlara benzer yerleri kontrol etmek, kapatmak veya bunların açılma ve kapanma zamanlarını tayin etmek ve sınırlamak;

j) Kara, deniz ve hava trafik düzenine ilişkin tedbirleri almak, güvenlik amacıyla ulaştırma araçlarının bölgeye giriş ve çıkışlarını kayıtlamak veya yasaklamak;

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 3, 4, 5, 8, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21 ve 23 ncü maddeleri aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

k) Sıkıyönetim bölgesine girmek ve bu bölgeden çıkmak isteyenler hakkında kayıtlar koymak;

l) Sokağa çıkmayı kayıtlamak ve yasaklamak ve gerektiğinde sivil savunma tedbirlerinin tümünü veya bir kısmını aldirmek;

m) Sıkıyönetim bölgesindeki devlet kurum ve organlarına Hazine, özel idare, mahallî idare, iktisadî veya sair kamu kuruluşlarına gerekli tedbirleri aldirmek;

Lüzumu halinde sıkıyönetim bölgesindeki Hazine, özel idare ve belediyelere ait bina, araç ve personelden yararlanmak;

n) Bakanlar Kurulunun sıkıyönetimle ilgili kararlarını yürütmek.

Bu maddede sayılan yetkilerin kullanılmasında milletlerarası hukukun diplomatik temsilcilikler ve mensuplarına tanıdığı ayrıcalık ve dokunulmazlıklar ile yasama dokunulmazlığına ilişkin Anayasa hükümleri saklıdır.

Madde 4. — Sıkıyönetim komutanlığı emrinde görevli asker ile polis ve jandarma, kendilerine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında tabi oldukları Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliği, Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilât ve Vazife Nizamnamesinde silâh kullanmayı icabettiren hal ve şartlardan herhangi birinin tahakkuku halinde silâh kullanma yetkisini haizdirler.

Sıkıyönetim komutanlığında görev alan ve silâh kullanan bütün personel hakkında 1481 sayılı Asayiş Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkındaki Kanunun 3 ncü maddesi ile 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 87 nci maddesinin V ve VI ncı fıkraları hükümleri uygulanır.

Yukarda belirtilen görevlilerin; Devlet otoritesini, can ve mal güvenliğini korumak için silâh kullanmalarını, sıkıyönetim komutanlarının önceden düzenleyen emirleri uygun araçlarla ilân edilir.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

Madde 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Komutan ve yardımcıları :

Madde 5. — Sıkıyönetimin ilân edildiği bölgede, bu kanun hükümlerini uygulamak üzere en az kolordu veya eşidi kıt'a komutanlığı görevini yapmış veya yapmakta olan bir komutan, Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine Millî Savunma Bakanının inhası, Başbakanın imzalayacağı ve Cumhurbaşkanının onaylayacağı bir kararname ile Sıkıyönetim Komutanı olarak atanır.

Sıkıyönetim Komutanına, sıkıyönetimin ilân edildiği bölge ve ilanı gerektiren olayın genişliği dikkate alınarak yeteri kadar komutan yardımcısı veya çevre komutanı yukardaki fıkrada belirtilen usule göre atanır. Atanma kararında sıkıyönetim Komutanının, komutan yardımcılarının ve çevre komutanlarının eski görevleriyle ilişkilerinin kesilip kesilmeyeceği belirtilir.

Sıkıyönetim Komutanı, hizmet gereklerini dikkate alarak, kendine ait yetkilerin tamamını veya bir kısmını yardımcılara ve çevre komutanlarına devredebilir.

Çeşitli bölgelerde veya bütün yurttaki sıkıyönetim ilân edilmesi halinde; sıkıyönetim komutanlıkları ve sıkıyönetim hizmetleri arasındaki adli, idari ve teknik iş bölümü, işbirliği ve koordinasyon ve sıkıyönetim komutanlıklarının, müşterek konulardaki yönetimi Başbakan veya yazılı olarak görevlendireceği makamca sağlanır.

Karargâh :

Madde 8. — Sıkıyönetim ilanı ile beraber, sıkıyönetimin maksat ve amaçlarına uygun olarak, sıkıyönetim komutanlığı karargâhı kurulur. Sıkıyönetim komutanlığı kadroları, Genelkurmay Başkanlığınca önceden hazırlanır ve Başbakanın onayına sunulur. Bu kadrolara lüzumu kadar subay, assubay, sivil personel ve Devlet memurları aslı görev yerleri ile ilişkisi kesilmeksizin usulüne göre atanır.

Atanan personel, atama emrinin kendilerine tebliğini takibeden yirmidört saat içerisinde hareket ile yol süresi sonunda yeni görevlerine katılma zorundadır.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Madde 12. — Sıkıyönetim komutanı nezdindeki askerî mahkemeler göreve başlayıncaya kadar, suçun işlendiği yerlerde bulunan askerî savcılar ve bunlar yoksa Cumhuriyet savcılarını sıkıyönetim komutanlığı askerî savcılarının görevlerini yaparlar.

Sıkıyönetim ilânını gerektiren hâllere bağlı eylemler :

Madde 13. — Sıkıyönetim ilânına sebeb olan suçları, sıkıyönetim ilânından evvel işlemiş olanlarla, Sıkıyönetim Askerî mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumî ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi Sıkıyönetim Askerî Mahkemesinde bakılır.

Sıkıyönetim personelinin suçlarında görev :

Madde 14. — Sıkıyönetim Komutanlığı emrine giren personelin, sıkıyönetim hizmet ve görevleri ile ilgili olarak veya sıkıyönetim hizmet ve görevlerinin yapılması sırasında işledikleri suçlara ait davalara bakmak görevi, sıkıyönetim askerî mahkemelerine aittir.

Bu kişilerin sıkıyönetim mahkemesi görevine giren suçları hakkında re'sen kovuşturma yapılır. Bunlar hakkında özel kanunlarında gösterilen yargı usulü hükümleri uygulanmaz.

Sıkıyönetim emrindeki asker kişilerin askerî yargıya tabi suçlarına da Sıkıyönetim Askerî Mahkemesinde bakılır.

Sıkıyönetim Komutanı; emrindeki personele özel kanunlarında yazılı disiplin ve idarî cezaları usulüne göre verebilir. Ancak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personele, uyarma, kınama ve kısa süreli durdurma dışındaki cezaların uygulanması için yetkili makam ve kurullarına teklifte bulunur.

Sıkıyönetim Mahkemelerinin görev ve yetkileri :

Madde 15. — Sıkıyönetim altına alınan yerlerde aşağıdaki suçlardan sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin olanları işleyenler ve bunların suçlarına iştirak edenler bu kanunun 21 nci madde hükümleri saklı kalmak şartıyla sıfat, meslek ve memuriyetleri ne olursa olsun sıkıyönetim komutanı nezdindeki askerî mahkemelerde yargılanır.

a) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının birinci babının birinci, ikinci ve dördüncü fasıllarında yazılı Devletin kişiliğine karşı işlenen suçlar;

b) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının beşinci babının birinci ve ikinci faslında yazılı suç işlemeye tahrik ve cürüm ikası için cemiyet kurmak suçları;

c) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının altıncı babının ikinci faslında yazılı Devlete ait mühür, damga ve sair alâmetlerin taklidi hakkındaki suçlar;

d) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının yedinci babında yazılı kanunun selâmeti aleyhine işlenen suçlar;

e) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının onuncu babının ikinci faslında yazılı yağma, yol kesme, adam kaldırma suçları;

f) Türk Ceza Kanununun 179, 180, 188, 191, 192, 201, 234, 235, 236, 241, 242, 248, 249, 254, 255, 256, 257, 258, 260, 264, 266, 268, 271, 296 ve 537 nci maddelerinde yazılı suçlar ile 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar hakkındaki Kanunda yazılı suçlar;

g) Türk Ceza Kanununun 390 ve 391 nci maddelerinde yazılı suçlar ile haberleşmeyi sağlayan Posta, Telgraf, Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne veya Türk Silâhlı Kuvvetlerine ait her türlü araç, gereç, tesis ve tellerine karşı işlenen hırsızlık suçları;

h) Askerî Ceza Kanununun 55, 56, 57, 58, 59 ncu maddelerinde yazılı suçlar;

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

Madde 12. — Millet Meclisi metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 13. — Millet Meclisi metninin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 14. — Millet Meclisi metninin 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 15. — Millet Meclisi metninin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

- ı) Askerî Ceza Kanununun 75, 93, 95 ve 96 ncı maddeleri ile 148 ncı maddesinin ikinci fıkrasında ve 160 ncı maddelerinde yazılı suçlar;
- j) Takibi şikâyete bağlı olmayan veya şahsî dava yoluyla takibi gerekli bulunmayan basın yoluyla işlenmiş suçlar;
- k) Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkında Kanuna muhalefetten doğan suçlar;
- l) Derneklerin, sendikaların ve meslekî kuruluşların kanunlarında mevcut kapatılmalarıyla ilgili davalar.

(Anayasanın ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun siyasî partilerin kapatılmasıyla ilgili hükümleri saklıdır.)

Yukarıda yazılı suçlara elkoyan yetkili merciler bu suçlara ait hazırlık soruşturması evrakını vakit geçirmeden sıkıyönetim komutanına göndermekle yükümlüdürler. Sıkıyönetim komutanı kendisine gönderilen evrakı sıkıyönetim komutanlığı nezdindeki askerî savcılığa, işlem yapılmak üzere gönderir.

Sıkıyönetim komutanı bu kanunda yazılı suçlardan sanık kişileri, sıkıyönetim komutanlığı nezdindeki askerî mahkemeye sevk ve tutuklanmaları gerekip gerekmediği hakkında bir karar alınıncaya kadar gözetim altında tutabilir. Bu süre onbeş günden fazla olamaz ve aynı kişi için, aynı suç isnadı sebebiyle ve yeni deliller çıkması gibi haklı bir sebep yok iken bir defadan fazla kullanılamaz.

Uygulanacak usul hükümleri:

Madde 18. — Sıkıyönetim komutanlığı nezdinde kurulan askerî mahkemelerde, Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu ile ayrıca bu kanunun savaş halî hükümleri uygulanır. Sıkıyönetim, savaş halî sebebiyle ilân edilmemiş ise Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun savaş halînde kanun yollarına başvurmaya, yerine getirmeye ve mahkeme kuruluşuna ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Askerî Yargıtayca incelemede öncelik :

Madde 20. — Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan askerî mahkemelerce verilip temyiz edilen hükümler, 353 sayılı Kanunun 1596 sayılı Kanunla değişik 217 ncı maddesinin son fıkrası uyarınca en geç 2 ay içinde karara bağlanır.

Kovuşturmadaki izin :

Madde 21. — Bu kanunda belirtilen suçlardan dolayı aşağıda yazılı kişiler hakkında Sıkıyönetim Komutanlığınca kovuşturma yapılabilmesi :

- a) Bakanlar Kurulu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, kendi meclislerinin,
- b) General ve amiraller hakkında Genelkurmay Başkanının,
- c) Müsteşarlar hakkında Başbakanın veya ilgili bakanların,
- d) Valiler, kaymakamlar hakkında İçişleri Bakanının,
- e) Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi, Yüksek Hâkimler Kurulu, Sayıştay Başkan ve üyeleriyle Başkanunsözcüleri, Cumhuriyet Başsavcısı, Askerî Yargıtay Başsavcısı, hâkimler ve yardımcılarıyla Cumhuriyet Savcı ve yardımcıları ve bu sınıftan sayılanlar, askerî hâkim subaylar hakkında özel kanunlarına göre yetkili kurul ve makamların,

İznine ve yargılama usulüne bağlıdır.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

Madde 18. — Millet Meclisi metninin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 20. — Millet Meclisi metninin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 21. — Millet Meclisi metninin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Yukarıda sayılan kişiler hakkında yetkili kurul ve makamlar tarafından, Sıkıyönetim Komutanlığınca kovuşturma yapılmasına izin verilmediği ahvalde özel kanunlarına göre işlem yapılır. Diplomatik dokunulmazlıkla ilgili hukuk kuralları saklıdır.

Sıkıyönetimin kaldırılması halinde Sıkıyönetim Askerî Mahkemelerinin görev ve yetkisi :

Madde 23. — Sıkıyönetimin kaldırılması halinde Sıkıyönetim komutanlığı nezdinde kurulan askerî mahkemelerin ve askerî savcılarının görev ve yetkileri sona erer.

Dava ve soruşturma dosyaları niteliklerine ve ilgili kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir.

MADDE 2. — 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 26 nci maddesine 1654 sayılı Kanunla eklenen (c) bendinden sonra aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

Sıkıyönetim hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin giderler için Başbakanlık bütçesine yeterli ödenek konur.

MADDE 3. — 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun «GEÇİCİ MADDE» si, «GEÇİCİ MADDE 1» olarak değiştirilmiş ve aynı kanuna aşağıdaki geçici 2 nci madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 2. — 26 Nisan 1971 tarihinde ilân edilen sıkıyönetimin kaldırılması halinde Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan askerî mahkemelerde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılıncaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkileri devam eder. Bu mahkemelerin hangi komutanlık nezdinde göreve devam edeceği 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunundaki usule göre saptanır. Anılan mahkemeler 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu hükümlerini uygular.

Birinci fıkrada yazılı hallerde, Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan Sıkıyönetim Askerî Mahkemeleri birden fazla ise bu mahkemeler ile mahkemelerde görevli askerî hâkim ve savcılarının sayıları ihtiyaca göre azaltılabilir.

Kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar durumlarına, niteliklerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir.

MADDE 4. — Bu Kanunun 1 nci maddesiyle değiştirilen 15 nci madde 14 . 4 . 1973, 3 ncü maddesi ile eklenen geçici 2 nci madde 26 . 3 . 1973 tarihinden geçerli olmak üzere, diğer maddeler yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

Madde 23. — Millet Meclisi metninin 23 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun «Geçici madde» si, «Geçici Madde 1» olarak değiştirilmiş ve aynı kanuna aşağıdaki geçici 2 nci madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 2. — 26 Nisan 1971 tarihinde ilân edilen sıkıyönetimin kaldırılması halinde Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan askerî mahkemelerde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılıncaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkileri devam eder. Bu mahkemelerin hangi komutanlık nezdinde göreve devam edeceği 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunundaki usule göre saptanır. Anılan mahkemelerde, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu hükümleri uygulanır.

Birinci fıkrada yazılı hallerde, Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan Sıkıyönetim Askerî Mahkemeleri birden fazla ise bu mahkemeler ile mahkemelerde görevli askerî hâkim ve savcılarının sayıları ihtiyaca göre azaltılabilir.

Kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar durumlarına, niteliklerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

